

INSTITUT PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST

MIGRAČNÍ KRIZE

duben-červen 2017

POLICY PAPER | červenec 2017

MIGRAČNÍ KRIZE

duben-červen 2017

Policy Paper – Institut pro politiku a společnost, červenec 2017

4 zajímavosti o migrační krizi

1. UNHCR odhaduje, že 9 z 10 migrantů zaplatilo za svoji cestu pašerákům.
2. Ve Středozemním moři se v roce 2016 utopilo nejméně 5 000 lidí.
3. Pobřežní stráž Itálie v letech 2015-2016 zachránila 400 000 lidí před utonutím.
4. EU odhaduje, že v roce 2016 pašerácké sítě v Turecku a severní Africe vydělaly více než 1 miliardu dolarů na cca 1 000 000 uprchlíků, tj. 1 000 dolarů na jednoho.

Kvóty: nefunkční a nelogický mechanismus

Tzv. uprchlické kvóty, někdy také přerozdělovací mechanismus, je návrh Evropské komise, který byl přijat ministry vnitra členských zemí EU v září roku 2015. Proti dohodě byli zástupci České republiky, Slovenska, Maďarska a Rumunska. Finsko se při hlasování zdrželo. Polsko, ačkoliv na setkání Visegrádské čtyřky deklarovalo negativní postoj, nakonec hlasovalo pro kvóty. V důsledku použití většinového pravidla tak kvóty vstoupily v platnost i přes odpor ČR.

Dohoda ze září 2015 se týká 120 000 migrantů z Řecka a Itálie, kteří mají být rozděleni do zbývajících zemí EU během 2 let, aby ulehčily nejvíce postiženým státům evropskou migrační krizi. Původní návrh zahrnoval i uprchlíky v Maďarsku, ale maďarská reprezentace účast na mechanismu z principu odmítla.

Kolik migrantů má ČR přijmout?

Kvóty se týkají 25 členských zemí EU, mimo Velkou Británii, Irsko a Dánsko, které mají vyjednány výjimky ze Schengenské dohody.

Počet povinně přijatých běženců pro jednotlivý stát se odvíjí od velikosti populace (40 %), ekonomické síly vztahované na HDP (40 %), počtu spontánních žádostí o azyl v letech 2011-2014 (10 %) a nezaměstnanosti (10 %) (metodika výpočtu [zde](#)).

Kvůli tomu, že Česká republika je poměrně bohatou zemí s nízkou nezaměstnaností a nízkým počtem žádostí o azyl v letech 2011-2014, na ČR připadl 9. největší podíl, tj. 2,63 % rozdělovaných uprchlíků, což v úhrnu dělá 1 591 osob (viz tabulka níže). K tomuto počtu je nutno připočítat dobrovolné přijetí 1 100 migrantů, ke kterému se zavázala vláda již v květnu 2015.

Žaloba proti kvótám

V květnu 2017 Slovensko a Maďarsko podalo žalobu k Evropskému soudnímu dvoru. V žalobě konstatují, že „uprchlické kvóty nejsou vhodné ani nezbytné k dosažení sledovaného cíle.“ Maďarský zástupce navíc argumentoval tím, že kvóty jsou diskriminační, jelikož je Maďarsko již předem odmítalo.

Odpůrci kvót navíc upozorňují, že do kvót by měli být zahrnuti všichni uprchlíci, kteří proudí do EU, a to včetně Ukrajinců, kteří přecháží před válkou na východní Ukrajině. Metodika pro rozdělování tak znevýhodňuje státy sousedící s Ukrajinou, jelikož pomoc těmto běžencům není zohledněna.

Před unijním soudem žalobu navíc podpořilo Polsko, které v roce 2015 původně pro kvóty hlasovalo. Poláci přerozdělovacímu mechanismu vyčítají absenci kontroly, jelikož přerozdělené migranty není možné předem

prověřit. Česká vláda se k žalobě nepřidala, jelikož její členové za ČSSD a KDU-ČSL byli proti. Žalobu ve vládě podporoval pouze Andrej Babiš (ANO). Samotné rozhodnutí soudu by mohlo padnout ke konci letošního roku.

Kvóty dnes

Kvóty, prosazené jako řešení akutního problému, nefungují. V roce 2015 bylo přerozděleno pouze 259 lidí (177 z Itálie a 82 z Řecka). Do 12. května 2017 bylo rozděleno celkem 18 119 lidí. Česká republika dosud přijala 12 uprchlíků. Maďarsko a Polsko žádné, Slovensko pouze 16. Nejvíce přijalo Německo (4 478), Francie (3 404), Nizozemí (1 776) a Finsko (1 443).

V EU navíc sílí kritika přerozdělovacího mechanismu. Bývalý německý ministr vnitra Hans-Peter Friedrich (CSU) označil kvóty za nesmysl. V minulém týdnu EK oznámila, že zahájí řízení vůči zemím, které kvóty neplní, čímž myslela členy V4. Do států východní Evropy se zotra pustil i nový francouzský prezident E. Macron, který prohlásil, že EU není supermarket. Česká vláda sankce i přijímání dalších uprchlíků kategoricky odmítá.

1.	Německo	18,42 %
2.	Francie	14,17 %
3.	Itálie	11,84 %
4.	Španělsko	9,10 %
5.	Polsko	5,64 %
6.	Nizozemí	4,35 %
7.	Portugalsko	3,89 %
8.	Rumunsko	3,75 %
9.	Česká republika	2,98 %
10.	Švédsko	2,92 %
11.	Belgie	2,91 %
12.	Rakousko	2,62 %
13.	Řecko	1,90 %
14.	Maďarsko	1,79 %
15.	Slovensko	1,78 %
16.	Estonsko	1,76 %
17.	Chorvatsko	1,73 %
18.	Finsko	1,72 %
19.	Bulharsko	1,25 %
20.	Lotyšsko	1,21 %
21.	Litva	1,16 %
22.	Slovinsko	1,15 %
23.	Lucembursko	0,85 %
24.	Malta	0,69 %
25.	Kypr	0,39 %

5 tezí ANO k migračním kvótám

1. Hnutí ANO zásadně odmítá princip přerozdělování uprchlíků na základě kvót. Pomoc lidem v nouzi nemůže být vymáhána pod pohrůžkou sankcemi či z pozice síly.
2. Česká republika má vlastní a úspěšnou migrační politiku, která staví na první místo integraci a sociální začlenění nově příchozích. A takto musí ČR pokračovat i nadále.
3. Hnutí ANO považuje kvóty za nespravedlivé, jelikož nezahrnují všechny migranty přicházející do EU (např. Ukrajince, Bělorusy apod.).
4. Hnutí ANO zastává názor, že nepřipojení se k žalobě proti kvótám k Evropskému soudnímu dvoru bylo chybou, za kterou může negativní postoj ČSSD a KDU-ČSL.
5. Hnutí ANO podporuje znovuotevření diskuze o přerozdělovacím mechanismu na půdě Evropského parlamentu a zásadní revizi dosavadních dohod.

Vybrané události telegraficky

Svět

Duben 2017

[Malta během svého předsednictví EU podala návrh](#), který by umožnil zemím EU, které odmítají podílet se na přerozdělování žadatelů o azyl, se ze svého závazku částečně vyplatit. Země by místo přijímání uprchlíků mohly přispívat na ochranu hranic nebo vysílat experty do území nejvíce zatížených migrací. Naopak země, které by přijaly více uprchlíků, než jim stanovuje kvóta, by za tyto migranty dostaly finanční příspěvek.

Itálie se dohodla s Libyí na omezení migrace. Libyjské kmeny se v dubnu dohodly na [spolupráci s EU při ochraně svých hranic](#), aby se omezilo množství migrantů přechajících z Libye do Evropy. Libye je dlouhodobě centrem pašeráckých migračních cest. Současná dohoda by tyto cesty měla omezit.

Květen 2017

Itálie se dlouhodobě snaží zastavit migraci přes Středozemní moře. V květnu se jí povedlo podepsat [dohodu o omezení migrace s Libyí, Čadem a Nigerem](#), ve které se dohodly na posílení hraniční kontroly a budování přijímacích center pro uprchlíky přímo v Africe. Tyto dohody se ale nelíbí ochráncům lidských práv, protože podle nich přijímací centra v Africe nedodrží mezinárodní humanitární standardy.

[Švýcarsko se rozhodlo omezit příliv migrantů ze zemí EU](#), kteří mají v rámci Schengenu volný pohyb i v rámci Švýcarska. Švýcarská vláda přijala opatření, které znamená roční zákaz dlouhodobého pracovního pobytu pro Rumuny a Bulhary. Právě migranti z těchto zemí tvoří hlavní nekvalifikovanou pracovní sílu v zemi. Švýcarsko se tímto opatřením snaží získat větší kontrolu nad ekonomickou migrací, zejména z východní Evropy.

Na summitu skupiny G7, který v květnu ~~proběhl~~ [vproběhl](#) v sicilské Taormině, se účastníci dohodli na potřebě zdůraznění práva států kontrolovat hranice a stanovit limity pro

přistěhovalectví v rámci ochrany své národní bezpečnosti a ekonomického blaha. Tento [návrh omezující migraci](#) vznikl na žádost amerického prezidenta Trumpa. Dále se účastníci summitu shodli, že je potřeba navázat spolupráci s emigračními zeměmi, aby se migrační krize řešila na jejich území.

Červen 2017

[Rada Evropské unie schválila změny v dlouhodobém rozpočtu EU](#). Hlavní změnou víceletého rámce pro období 2014-2020 je zvýšení výdajů na řešení migrační krize, zvýšení bezpečnosti a posílení vnějších hranic. Vedle toho se rozpočet bude snažit výrazně podpořit ekonomický růst a zaměstnanost. Celkově se bude jednat o finanční podporu téměř 158 miliard korun.

Velký rozruch způsobila německá europoslankyně Ska Kellerová, která navrhla, aby byly [do východních zemí EU přesídlovány místo jednotlivců celé uprchlické vesnice](#). Usnadnilo by to podle ní integraci uprchlíků v zemích, kde žádní migranti nejsou. Po řadě negativních reakcí své prohlášení přeformulovala.

Německý ministr vnitra Thomas de Maiziere navrhl na jednání EU oddělení sporu o ustavení trvalého mechanismu přerozdělování uprchlíků podle kvót od nutné reformy dublinského systému, podle kterého EU provádí azylová řízení. Toto [rozdělení reformního balíčku](#) by mohlo pomoci s přijetím zbývajících bodů reformy, na kterých mezi členskými státy panuje shoda.

Česká republika

Duben 2017

Poslanecká sněmovna ČR schválila [novelu zákona, která zpřísňuje podmínky pro pobyt cizinců na území ČR](#). Tato novela umožňuje mimo jiné zastavit řízení o povolení k pobytu, pokud se cizinec nedostaví bez vážného

důvodu na úřad nebo předloží padělané dokumenty. Podle kritiků z řad obhájců lidských práv je tato novela protiústavní.

Ministr vnitra Milan Chovanec prohlásil, že [ČR už nebude přijímat žádné další uprchlíky](#). Z kvóty 1 591 uprchlíků, která byla pro ČR nastavena, jich bylo přijato 12. Podle ministra stojí za nedodržením kvót i sankce v řádech milionů eur, kterými EU hrozí. Podle bezpečnostních informací jsou sankce pro ČR lepší než příjem uprchlíků bez kontroly. Konečné rozhodnutí nicméně musí předložit vláda.

Květen 2017

Novelu zákona na zpřísnění podmínek pro pobyt cizinců v ČR, kterou v dubnu schválila Poslanecká sněmovna, by měl [Senát při svém dalším hlasování odmítnout](#). Horní komoře to doporučil ústavně-právní a zahraniční výbor. Tato novela se setkala s velkou kritikou zejména ze strany obhájců lidských práv. Novela má za cíl omezit ekonomickou migraci do ČR. Změna tohoto zákona je nicméně nutná kvůli směrnici EU schváleným před 3 lety.

Evropská komise hrozí soudem zemím EU, které stále nepřijaly žádné žadatele o azyl v rámci přerozdělování podle kvót. Zároveň Evropská komise vyzvala ČR, Maďarsko a Polsko, aby začaly přijímat migranty v rámci dlouhodobého programu přerozdělování migrantů. [ČR dosud přijala pouze 12 uprchlíků](#). Pokud se jednání států nezmění do poloviny června, EK je vůči nim ochotna začít soudní řízení.

Červen 2017

[Evropská komise zahájila s ČR řízení](#) kvůli porušení unijní legislativy ohledně nedodržení migračních kvót. Vedle ČR se řízení týká také Maďarska a Polska. Podle ministra vnitra ČR Chovance myšlenka migračních kvót nefunguje a toto opatření EK pouze povede k prohlubování nedůvěry českých občanů v EU.

Předseda EK Jean-Claude Juncker během své návštěvy Prahy prohlásil, že by [ČR měla projevit solidaritu při společném řešení migrační krize](#), když sama využívá pomoci EU. Češi by se podle něj měli začít chovat jako Evropané i v otázce přijímání uprchlíků. Migrační politika je podle něj jednou z oblastí, ve které by členské státy měly postupovat společně.